

TANRILAR ve KUTSAL ALANLARI

Yunan kentlerinde insanların biçimlendirdiği ortam, MÖ 7. yüzyıl sonlarında ve 6. yüzyılda önemli değişimlere sahne olmuştur. Bu dönemde gelişen Yunan mimarisi ve düzenleri Hellenistik Dönem boyunca fazla değişmeden varlığını sürdürmüştür. Romalılar bu mimari tasarımları kendi zengin repertuarlarına katmışlar ve bunları Orta Çağ Avrupası ve İslam Dünyası'na iletmişlerdir. Hatta bu etkiler bugün hala hissedilmektedir. Garip insan dünyasına nüfuz eden ve tanrılar dünyasını yücelten Yunan dini inancı, mimariyi, esas itibarıyla temelde tek bir konuda yani **Kutsal alan** ve **Tapınak**'ta öne çıkarmıştır.

(DIA) Göçlerden soraki ilk yüzyılda, tanrılar kendi özel alanlarında, açık alanlarda yüceltmişlerdir. Söz konusu bu açık alanlar, her zaman tanrının varlığı ile bağlantılı doğal yerler olarak karşımıza çıkarlar.

Örneğin Zeus, dağ zirvelerinde;

Poseidon, dalgaların yaladığı burunlarda;

Demeter, bereketli ovalardaki su kaynaklarında ve **Athena** ise kentin merkezinde.

Ağaçlar/koruluklar, su kaynakları/pınarlar, mağaralar ya da kayalıklar, çoğunlukla **kült/tapınım alanlarını** oluşturmuşlardır. Ya da söz konusu tapınma, yani tanrıların yüceltilmesi **Miken Dönemi'nden kalan gizemli kalıntılarda, mezarlarda ve kalelerde** kendine yer bulmuştur. Bu dönemde mitolojik olarak **bilinen krallar ve kahramanlar**, daima kendilerini koruyan **atalar** olarak görülmüş ve tanrılar ile insanlar arasında önemli bir yer edinmişlerdir. **(DIA)** Söz konusu kahmanlar adına **Olympia, Nemea ve Isthmia**'da olduğu gibi yarışmalar ve oyunlar düzenlenmiştir. Adı geçen bu kentlerde **kahraman kültü, Zeus ve Poseidon kültü** ile içiçe geçmiştir.

MÖ 10. yüzyıldan itibaren tanrının var olduğu kabul edilen asıl doğal kült alanlarının yanında, **ateş kurbanı için özensiz işlenmiş taşlardan gökyüzüne doğru yükselen biçimde inşa edilmiş altarlar** ya da **yeraltı tanrılarını memnun etmek için**

sıvı sunusu için kurban çukurları ortaya çıkmıştır. Temenos (tanrıya ayrılmış) yani kutsal alan da duvarlarla çevrelenmiş ya da sınır taşları ile işaretlenmiştir ve **bu alan tanrının dokunulmaz alanı olarak kalmıştır.**

Hiçbir büyük mimariyi içermeyen yaklaşık 300 yıllık bir boşluktan sonra MÖ 8. yüzyılın başında, **Yunan toplumu**, Mısır'daki örnekleri gördükten sonra **tanrılarını heykel biçiminde kişileştirmiş** ve bu **kült heykellerine birer ev yapmaya başlamışlardır.** Bu gerçekten batı uygarlığındaki monümental sanatın başlangıcını oluşturmuştur.

(DIA) Yunanlar, tanrıları insan biçiminde (**antro-pomorphik**) düşünmüşler ve onları o şekilde betimlemişlerdir. Toplumun diğer üyeleri gibi **tanrılar da** çeşitli olaylara karışmakta, savaş gibi bazı olağanüstü olaylarda belirleyici rol oynamaktadırlar. Tanrıların insanlardan tek farkı **ölümsüz olmaları ve kutsal besinleri olan “ambrosia” ve “nektar” ile beslenmeleridir.** Asıl mekânları ise **Olympos Dağı**'dır.

Eski Yunan dini çok tanrılı yani **polythesis** bir dindir ve Yunan Pantheon'unda 12 ana tanrıya inanılır. Bu ana tanrılar, dışında daha birçok küçük tanrı ve yarı tanrı kahramanlar da (Heros) dini inanışta yer alır. Tanrılar **doğaüstü ve insani özellikler taşımaktadır.** Her tanrı, **sadece iyi ya da sadece kötü değildir.** Yunan dini inanışında **şeytan** yer almaz. En kötü durumda tanrılar insanlara **karşı kayıtsızdırlar (yani insanlar tanrıların kendilerine oyun oynadığını düşünürler).**

Antik Yunanistan'da din, her şeyden **önce bir davranış biçimiydi, inanma şekli değildi.** Dini ritüeller özel ve kamusal yaşamın merkezi bir parçasıydı ve dini takvim, **uygun olan kurbanın sunulması gereken günlerdeki sıralamasından oluşuyordu.** İbadet için günümüz anlayışındaki **cami ya da kilise** yoktu. Ritüelin tam doğru olarak uygulanması, **tanrılarının yardımı ile günlük yaşamı kabullenmek için uygun bir araçtı.** Eski Yunanların cennet ve cehennem ya da öldükten sonraki yaşam hakkında genel bağlayıcı fikirleri yoktu.

Yunan Pantheon'unu, tanrılarının kralı **Zeus** (aslen gökyüzü tanrısı), kız kardeşi ve karısı **Hera** (evlilik tanrıçası), **Poseidon** (denizlerin tanrısı), **Hades** (yeraltı tanrısı), **Apollon** (Bilicilik ve müziğin tanrısı), **Athena** (bilgelik ve savaş tanrıçası), **Artemis**

(doğanın tanrıçası), **Aphrodite** (güzellik ve aşk tanrıçası), **Hermes** (ulak/haberci tanrı), Hephaistos (demirci ve ateş tanrısı), **Ares** (savaş tanrısı) ve **Demeter** (tahıl ve bereket tanrıçası) oluşturmaktaydı. Ayrıca diğer önemli tanrılar ise **Dionysos** (bağ ve şarap tanrısı, görsel sanatlar tanrısı) ve **Asklepios** (Sağlık tanrısı) idi.

KEHANET (ORAKEL) VE GİZEMLER:

APOLLON KEHANETİ:

(DIA) Atina dışında iki merkez daha (Delphi ve Eleusis) dini inanç açısından büyük önem taşır. Bunlardan biri ünlü **Delphi Apollon Tapınağı**'dır. Diğeri ise Atina yakınlarındaki Eleusis Demeter-Kore Kültü'dür.

Yunanlar, **gelecek** hakkında tavsiyeler almak üzere kahinlere danışmaya meraklıydılar. Delphi Apollon Tapınağı, Yunan Dünyası'nın en ünlü kehanet tanrısını barındırıyordu. Tavsiye arayanlar, **uygun bir kurbanın kesilmesinden ve dinsel yıkanmadan sonra** ancak tapınak içerisine ayak basabilirdi. Bu yer, aslında tapınağın içi değil özel bir mekân olan tapınağın arkasındaki **adyton** idi. Burada kehanet için soru soranlar, verilen cevapları duyabilir ancak cevap vereni göremezlerdi. **(DIA)** **Pythia**, yani bilici kadın **kâhin**, altından yapılmış bir üçayak üzerinde oturarak tanrının sözlerine aracılık yapıyordu. Bu **adyton** içerisinde kutsal alanın kült eserleri **(DIA)** yani yarım kubbe biçimli bir taş, ki bu taş dünyanın göbeğini/merkezini simgeleyen *omphalos*'un her iki tarafında ise birer altından kartal yer alırdı.

Kastalia Pınarı nda su ve defne yapraklarının dumanıyla kendilerini arındıran kahinler (Pythia), ardından **arpa aşı** yerlerdi. Daha sonra, günün hayırlı geçmesi için bir keçi kurban edilirdi. Keçinin, gerektiğinde üzerine **soğuk su serpilmesiyle titremesi sağlanırdı**, çünkü Apollon'un kehanetlerini dile getirirken **Pythia** da titrerdi. Eğer bu başarılı geçtiyse, Pythia tapınağa girer, Kastalia Pınarı'ndan getirilen özel sudan içer, defne yaprakları çiğner ve üçayak üzerindeki yerini alırdı. Ortamın ilham verme gücünün yanı sıra *adyton*'un altındaki kaya çatlağından yükselen gazların Pythia'yı bir transa sokuyor olması mümkündür. Artık tanrının bedenine girmeye ve soruları cevaplamaya hazırdır. Orta yaşlı kadın kâhinler **Pythia** (iki veya

üç Pythia nöbetleşe çalışarak), tanrıdan aldığı cevaplarla ona yöneltilen soruları cevaplandırır.

Danışanlar, kendilerini kutsal suyla arındırırlar ve sıralarını belirlemek için kura çekerlerdi. Belli **şehir-devletleri** adına danışacak olanlar da dahil, bazı kişilerin sıranın başına geçebilme ayrıcalıkları vardı. Herkesin sunakta sunmak üzere pahalı bir **kutsal kekten** satın alması gerekiyordu ve burada kent **devletleri**, **bireylerden** çok daha yüksek bedeller öderlerdi. Bunun ardından bir koyun veya **keçinin kurban** edilmesi beklenirdi ve **etin büyük kısmı kent halkına dağıtılırdı**. Bundan sonra ne olduğu tartışma konusudur.

Tanrının tam açık olmayan kapalı sözleri, rahip tarafında çoğunlukla **birçok anlama gelebilecek** beyitler halinde iletirdi. Yine de **Atinalılar her durum için düzenli olarak kehanete başvurmuşlardır**. Çoğunlukla soru soranlar, yöneticiler ya da şehir devletlerinin temsilcileri idiler ve kayıtsız şartsız verilen **tanrısal söz, anayasayı, anlaşmaları, kültürleri, ya da politik kararları içermekteydi**. Böylece tüm ipleri elinde tutan **Delphi'deki rahiplik müessesesi**, kısa zamanda çeşitli şehir devletlerinin **kesişen politikalarında ölçülü ve düzenleyici/kontrol edici bir etkiye sahip olmuştur**. Söz konusu bu kahinlik müessesesi, özellikle MÖ 8. ve 7. yüzyıllarda anavatanın aşırı nüfus artışını, **deniz aşırı kolonizasyonla kontrol etmiştir**. Özellikle batı Akdeniz ve hatta Karadeniz Bölgesini Grek dünyasına bağlanmış ve bu bölgeler **Delphi'den** yönetilmiştir.

Söz konusu Apollon kehanetine yalnız Grekler değil ayrıca tüm diğer devletler de örneğin Frig Kralı Midas ya da Lidya Kralı Kroisos da başvurmuşlardır. Güç ve amaca hizmet eden Grek dinini vurguluyan bu uygulama oldukça yaygındır. Başlangıçta kehanet, Bysios ayının 7. gününde yılda bir kez kehanet yapılırken, artan talep üzerine her ayın 7. Günü yapılmaya başlanmıştır. Kış aylarında Apollon, Hyperborealıları aramaya çıktığı için kehanet yapılmazdı.

(DIA) “*Phrygia kralı Gordias oğlu Midas’tan sonra Delphoi’ye sunular gönderen ilk barbar, bizim bildiğimiz, işte bu Gyges’tir. Midas da üzerinde oturup alanen adalet dağıttığı krallık tahtını, ki görülmeye değer bir şeydir, sunu olarak vermişti, bu da tam Gyges’in krateros’larının durduğu yerdedir*” (Herodot I, 14).

“Kroisos, Delphoi Kehanet Merkezi'ne danışmak üzere Sardeis'ten Lydia elçilerini gönderdiği zaman, orada bulunan Atinalı Alkmaion onlara yardım için elinden geleni yapmıştı” (Herodot VI. 125).

“Oraklindediklerine gelince, Kroisos'un bundan da yakınmaya hakkı yoktur. Loxias ona, Perslere saldırırsa büyük bir imparatorluğu yıkımış olacaktır, diye haber vermiştir. Eğer doğru düşünebilseydi, yeniden adam gönderip sorduracaktı, bu yıkılacak olan imparatorluk benimki mi, yoksa Kyros'un ki mi diye. Tanrı sözünü anlayamadı, sonrasını da sormadı, o halde kendisini suçlasın...” (Herodot I, 91)

ELEUSİS GİZEMLERİ:

İkinci önemli kehanet merkezi ise tanrıça Demeter ile kızı Kore ya da Persephone'nin Eleusis'deki kutsal alanıdır. Grek mitolojisine göre Hades, Kız Kardeşi Demeter'in kızı Kore'yi kendi hükmettiği yeraltı ülkesine kaçırmıştır. Demeter'in şikâyeti ve ısrarı üzerine Kore'nin 6 ay yer üstünde annesi Demeter'in yanında 6 ay yer altında Hades'in yanında kalacağı karara bağlanmıştır. **(DIA)** Atina Akropolis'inin güneybatı eteğinde ve Panatheneia caddesinin kenarında Demeter ve Kore için küçük bir dinsel alan yani Eleusinium bulunmakla birlikte asıl büyük tapınak, Atina'nın 25 km kuzeybatısındaki Eleusis'te yer alır. Eleusis gizemleri yani orada gerçekleştirilen dinsel ayinler, Grek dini inancına göre alışılmışın dışında idi, çünkü bu ayinler öldükten sonraki yaşama işaret etmektedir. Buna rağmen bu inanç, tüm Yunanistan'da saygınlık kazanmış ve Atina dininin önemli bir parçası haline gelmiştir. Bu kült inancından günümüze kalan bilgileri, çok tanrılı dinleri düşmanca karşısına alan ve bu dini uygulamaları çoğunlukla bilinçli olarak yanlış yorumlayan geç dönemdeki Hristiyan kaynaklarından öğrenmekteyiz. Bu yüzden elde edilen bilgilerin doğruluğuna şüphe ile yaklaşmak gerekir.

ELEUSİS DİNİ ALAYI:

Yılda bir kez, *Boedromion* (yani Eylül/Ekim) ayında Atina'dan Eleusis'e büyük bir dini alay, Eleusis'teki töreni başlatmak üzere yola koyulur. Ayın 14. günü kutsal eşyalar, Atina'dan Eleusis'e getirilir ve **Hierophant** adı verilen başrahip, gizemlerin başladığını bildirir ve kirliliği (temiz olmayanların, inançsızların), katillerin ve Eski Yunanca konuşmayan tüm kişilerin (yani barbarların) dini ayine katılmaması için

uyarıda bulunur. Yunanca konuşanların tümü, kadınlar, köleler ve göçmeler de ayine katılabilmekteydi. Ayın 16. günü, ayine katılanlar Phaleron körfezine giderler ve orada denizde yıkanarak temizlenirler; kurban edecekleri domuzları da (Domuz, Tanrıça Demeter'in en kutsal hayvan idi) beraberinde götürürlerdi.

Ayın 19. günü tören alayı, Atina Akropolisi'nin eteğindeki Eleusinium'da toplanır ve yaklaşık 25 km uzaktaki Eleusis yolunu kat ederlerdi. Tören alayı, kutsal eşyalarla birlikte başrahip tarafından yönetilirdi. Dal çenleriyle süslenmiş olan kalabalık, enerjik ve neşeli bir (*euphorik*) biçimde dans ederler. Tören alayı, Kore mitosu ile ilgili dinsel müstehcen şarkılar söylemek üzere belirli bir yerde mola verirler. Tören alayı alacakaranlıkta Eleusis'e ulaşır. Töreni başlatanlar haricinde hiç kimsenin gizemler stoa'sına yani Telesterium'a girmesine izin verilmezdi.

TELESTERIUM/TELESTERION (BAŞLANGIÇ SALONU)

Eski Yunanca τελείω (tamamlamak, kutlamak, başlatmak), fiilinden türetilmiş olan Telesterion kutsama yapılan yer anlamına gelmektedir. Telesterion Grek dünyasında genel olarak gizemler tapınağını ya da Eleusis'deki Demeter, Persephone ve Dionysos'un kutsal alanını ifade eder.

(DIA) Eleusis'deki Telesterion'da her yıl antik dünyada ünlü olan Eleusis Gizemleri vukubulmaktaydı. Önceleri Myken Dönemi'nde de burada Megaron biçimli bir kutsal alan mevcuttur. Söz konusu bu yapının yerine MÖ 600 yıllarında kuzeye yönlendirilmiş daha büyük bir yapı inşa edilmiştir.

(DIA) MÖ 525 yıllarında Peisistratos sülalesi tarafından 27 x 27 m ölçülerinde yeni bir kült yapısı inşa edilmiş ve bir önceki evrede var olan **Anaktoron (Saray)** olarak adlandırılan en kutsal alan, yeni yapının kuzeybatı köşesine entegre edilmiştir.

(DIA) Pers Kralı I. Xerxes (MÖ 519-465) tarafından bu yapının tahrip edilmesinden sonra Atinalı **Devlet Adamı ve General Kimon** (MÖ 510-450) tarafından Eleusis'deki bu kutsal alanın yeniden yapımına başlanmış ancak tamamlanamamıştır.

(DIA) Kimon tarafından yapımına başlanan yeni yapılan yapı, işe kullanışsız olarak gösterildiğinden ünlü Atinalı devlet adamı ve yönetici **Perikles yönetiminde** ve **Mimar İktinos** tarafından yeni bir yapı, planlanmış ve yapımına başlanmış, ancak

MÖ 5. yüzyılın son çeyreğinde tamamlanabilmiştir. Söz konusu bu yeni kült yapısı, 54 x 54 m ölçülerinde, 6 x 7 ion sütun sırası ile tadüz tavanı taşınan ve 7 kapıyla büyük bir iç mekanına girilen ve yaklaşık 7000 kişi kapasitesine sahiptir. Yapının duvarları etrafından gizem törenlerine katılanların oturması için banklar bulunmaktaydı. Peisistratos Dönemi evresinden (burada kuzeybatı köşede yer alıyor) farklı olarak yapının **merkezinde** önceki yapı evrelerinde olduğu gibi uzun dikdörtgen biçimli ve taştan yapılmış **Anaktoron** ve e **Hierophant**'ın tahtı yer alıyordu. Anaktoron'a sadece rahipler girebilmekteydi. Ayrıca Anaktoron'da tanrıça Demeter'e adanmış kutsal objelerde saklanmakta idi. Eski Yunanca "kutsal gizemleri ortaya çıkaran" anlamına gelen **Hierophant**, Eleusis'deki Demeter ve Kore tapınağındaki başrahiptir. Roma'daki, **Pontifex Maximus** gibi Hierophant'ta **Attika'da baş rahiptir**. Daha alt konumdaki rahiplerin uzun süreli görevlerini sürdürmelerinden sonra bu göreve gelebilmekteydiler.

(DIA) Töreni başlatan katılımcılar, sadece meşalelerle aydınlatılmış olan karanlık yapı içerisinde sıkışık bir şekilde dururken, birdenbire yapının merkezinde yer alan **anaktoron**'un kapısı açılır ve **rahip Hierophant** bir ışık hüzmeleri içerisinde görülür ve tahta oturarak yerini alır. Bu, **tanrıça Kore'nin yeraltı dünyasından yerüstüne geri gelişini temsil eder**. Telesterium'a girenlerin içerideki dinsel töreni anlatmaları yasaklandığından ve söylemeyeceklerine dair yemin ettirildiklerinden (anlatmaları durumunda ölümle cezalandırılacaklarından) dolayı, törenin gidişatı hakkında bilgilerimiz çok kısıtlıdır.

(DIA) MÖ 330 yılında söz konusu bu yapıya, Eleusisli Philon 12 dorik sütunlu bir ön avlu eklenerek genişletilmiştir.

(DIA) MS 170 yılındaki Kostobok'ların tahribatından sonra bu tapınak son olarak orijinaline uygun bir şekilde yenilenmiştir. MS 392 yılında İmparator I. Theodosius buradaki kült törenlerini yasaklamış ve MS 395/396 yılında I. Alarich Yönetimindeki Gotlar tarafından yapı tamamen tahrip edilmiştir. Ancak söz konusu kült törenleri MS 5. yy içerisine kadar devam etmiştir (**İmparatorluğun doğu ve batı kısımlarını birleştiren Theodosius, Doğu ve Batı Roma'nın ikisini birden yönetmiş son ve Hristiyanlığı resmi din olarak kabul eden imparatorudur**).

Tören Katılımcıları:

Törenin yeni katılımcıları, olasılıkla bağlanan kapalı gözlerle Telesterium'un içerisine alınmış ve dini törene dâhil edilmişlerdir. Hierophant'ın ziliyle Kore yeraltı dünyasından yeryüzüne çağrıldığı sırada, katılımcılar kör dehşetten büyük mutluluğa yol açan söz konusu bu ritüelde yer almışlardır. Bir önceki geceden itibaren oruç tutmakta olan katılımcılar, tanrıça Demeter'e adanmış olan arpa içkisiyle (*kykeon*) oruçlarına ara verirler.

Hasat Bayramına (ABD ve Kanada'da şükran günü) benzeyen söz konusu bu dinsel tören, tanrıları **ucuz bir şekilde yatıştırmak** ve bununla söz konusu tanrılara bereketli hasat için teşekkür edilen ilkel çiftçi ritüellerinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca hatta bu törenler, ölüm ile yeniden doğuş döngüsüne işaret etmektedir. Hristiyanlık ve Müslümanlıkta olduğu gibi, bu kültürde bu dünyadaki zahmetlerin ödülü olarak öldükten sonra öteki dünyadaki mutlu zamanları vaat etmektedir (bu en azından tören katılımcıları için geçerlidir).

RAHİPLER

Eleusis'teki Telesterion aynen bir toplantı mekânı gibi inşa edilmiştir. Bu yüzden içerisinde sadece **tanrı kült heykelini barındıran** diğer tüm Grek tapınaklarından farklıdır, Grek inancının temel ritüelini oluşturan kurban, tapınağın dışındaki altar üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Tapınak rahiplik görevi, tüm günü kapsamamaktaydı. Aile içerisindeki dinsel uygulamalar, evin reisi baba tarafından ve çoğu kamusal kurbanlar ise **devlet görevlileri tarafından** yönetilmekteydi. Atina devleti tarafından düzenlenen büyük kamusal törenler, **krali Archonlar** tarafından yönetilmiştir. Her kutsal alan içerisinde doğruluktan ayrılmayan rahip ya da rahibe bulunmaktaydı.

(DIA) Eleusis gizem dini alayına dört farkı grup katılmaktaydı.

- 1- Rahipler, Rahibeler ve Hierophant.
- 2- Dini törene ilk kez katılan belirli gençler,
- 3- Dini törene daha önce katılmış olanlar
- 4- Epoptheia'ya katılmış ve Demeter'in sırlarına ermiş olanlar.

Dini görevleri çoğunlukla sadece belirli bazı aileler üstlenmişlerdir. Eleusis **Euromphant**'ı her zaman **Eumolpidai** ve Athena Polias tapınağının rahibi ise her zaman **Eteoboutai** ailesinden seçilmiştir.

Rahipler genelde **uzun saçlıdır**, bir saç bandı ve bir girland (çelenk) taşırlar. Rahipler, özel bir kemerle bağlanan pahalı **beyaz** ya da **mor elbiseler** (cübbe benzeri) giymişlerdir ve ellerinde bir asa tutarlar. Rahibeler ise çoğunlukla bir tabakla tasvir edilmişlerdir. Tanrıça Athena'nın rahibesi onun gibi omuz ve göğüslerini kapatan zırhlı bir manto olan (üzerinde bir Gorgon başı olan) **Aegis** giymektedir. **Söz konusu rahibeler, caddelerde hangi tanrının rahibesi olduğunu gösteren işaretlerle dolaşmaktaydılar.**

Çoğunlukla çocuklar da belirli bir süre tapınak hizmetinde bulunmuşlardır. İki genç kız (**arrephoroi**) Akropolis'teki Athena Parthenos tapınağı için bir yıllığına görevlendirilmişlerdir. Bu kızların görevi, tanrıça Athena için hazırlanan **kutsal Peplos'un örülmesine yardımcı olmak ve Akropolis'teki kutsal zeytin ağacına bakmaktır.**

KURBAN:

Grek dini inancında kurban hem özel hem de kamu yaşamında çok önemli bir yet tutmuştur. **Koyun, keçi, domuz** ve hatta **kanatlı hayvanlar** da kurban edilebilmiştir. Ancak söz konusu kurbanlar **evcil** olmalıdır. **Öküz/boğa** gibi bazı hayvanlar sadece belirli tanrılara (Tanrıça Athena gibi) kurban edilmekteydi.

Tipik bir kurban töreni çoğunlukla müzik yapan çalgıcıların eşliğinde başlar ve kurban edilecek hayvan altara götürülür. Kurban edilecek olan hayvan çeşitli kuşaklarla süslenir ve **boynuzları altın yaldızlanır**. Tören, arpa taneleri içerisine saklanmış kurban bıçağının bulunduğu sepeti taşıyan bir **erkek ya da kadın** tarafından yönetilir. Su dolu bir **testi ile tütsü kabı da aynı şekilde törene dâhildir**. Altara ulaşan tören alayı altar çevresinde toplanır. Tören katılımcıları su dolu olarak getirilen testideki suyla ellerini yıkar. Ayrıca kurbanlığın üzerine de su serpilir. İstemsiz olarak kurbanlık **hayvan başını silkeler** ki bu **kurban edilmeye hazır olduğu anlamına gelir.**

Rahip, kurbanın göremeyeceği yerde duran sepetten bıçağı alır ve boğanın

başındaki tüylerden bir tutam keser, bu bir tutam saçı arpa taneleriyle birlikte altar üzerinde yanan ateşe atar. Hayvanı kesecek olan kişi (kasap), hayvanı uyuşturur ve boğazını keser. Törene katılan **kadınlar**, dinsel haykırışı (*ololuge*) dile getirirler. Hemen hemen her zaman boğazı kesilen hayvanın başı yukarda tutulur ki, kan dışarı altar üzerine fişkırsın ve oradan da bir kaba damlasın. Kapta biriken hayvanın kanı altların üzerine ve altların yan yüzlerine dökülür.

Sonrasında hayvanın içi açılır. Hayvanın kalbi ve diğer iç organları öncelikle çıkarılır, bir şişte kızartılır ve altların yakın çevresindeki katılımcılar tarafından yenir. Sonrasında hayvanın postu soyulur ve gövdesi parçalara ayrılır. Öncelikle hayvanın **butları vücudundan ayrılır**, altar üzerinde tanrı için kurban olarak yakılmak üzere butlar hayvanın yağıyla kaplanır ve tütsü malzemesiyle süslenir. Rahip söz konusu etin üzerine şarap döker ve şarap içerisindeki alkol ateşi alevlendirir. Alevler söndüğünde, geriye kalan et parçası, çoğunlukla büyük kazanlarda pişirilir ve orada yenir. **Bu dini ritüelin önemli bir parçasını da toplu yemek yemek oluşturmuştur.**

(DIA) Teos'daki Dionysos Tapınağı'na ilişkin İmparator Tiberius Dönemi Ritüelleri hakkında tapınağın anta duvarına kazınmış olan aşağıdaki yazıt önemli bilgiler sunmaktadır.

TR: ... [Teosluların] Halk Meclisi... yedisinde ... yerinde ... ve insanlara yaraşır olduğu için ... ilahi kültlere ilişkin ... onlar tarafından hayırlara/iyiliklere ... Boule (danışma meclisi) ve Demos (halk meclisi) karar alsın: Ephebes ve paides rahibi her gün kentin ana Tanrısı Dionysos'un tapınağının açılışında ilahiler söylesinler; Tapınağın açılış ve kapanışında İmparator Tiberius'un rahibi şarap sunularını yapsın, tütsü yaksın ve kandilleri yaksın; masraflar Dionysos [tapınağının kutsal] gelirlerinden yapılsın; ve kentin yöneticileri her zaman her ayın yedinci gününde ilk olarak kurban kessinler, kent için en iyi şeyleri dileyerek dua etsinler; ancak bunlardan herhangi birine riayet etmeyen (olursa) dinsiz olsun; Ve bu karar Dionysos tapınağına yazılsın ve yasa vafına sahip olsun.